

Harde bud for dagens Bohémer

Bohém er en samlebetegnelse fra 1800-tallet på kunstnere, forfattere, og andre intellektuelle som tilsynelatende hadde en livstil forbundet med radikalisme, opposisjon og fritenking. Opposisjon mot det bestående og kritikk av samfunnsordenen er langt på vei et tidløst fenomen. Ser vi ikke bohémer til og med i dag?

Alle litterære retninger, stilepoker og politiske bevegelser har vel en gang vært nytenkende og oppfattet som en opposisjon mot det tradisjonelle. Idéhistorien, kunsthistorien, og litteraturhistorien blir fort bare en lang kjedereaksjon av epoker som kritiserer det bestående og svarer med nye veivalg og avsporinger i den evige utvikling mot det perfekte. Modernismen kritiserte realismens kollektivism, realismen svarte på romantikkens idyllisering, romantikken var en reaksjon på 1700-tallets ensidige fornuftdyrkelse og så videre. Men ettersom tiden går og mennesker går tom for ideer, kanskje fordi så utrolig mye er sagt og gjort opp i gjennom, har disse kulturelle strømningene en tendens til å dukke opp igjen i nye variasjoner i åndslivet med visse mellomrom. Vi snakker om nyromantikk, nyrealisme, og postmodernisme. I 2016 er det umulig å beskrive vårt kulturpreg med en enkel betegnelse. Vi lever i et post-industrielt, mangfoldig, globalisert og digitalt velferdssamfunn som lukter av forbruk, oljesøl, internettssyke, folkedepresjon og eksistensiell angst. Vårt uoversiktlige, multi-modale, informasjonsoverflødig rot av et samfunnsystem gjør det vanskelig for en stilretning å slå gjennom i kunsten, litteraturen, musikken eller arkitekturen. Vi får likegodt en masse populistisk surr uten røtter i noe som helst. Hva er Kygo? Hva er Fifty shades of grey? Hva er dagens post-post-modernistiske malingssøl annet en fattig etterlikning av 1890-tallets dyptgripende skildring av samme fremmedfølelse som mennesker opplever i dag?

Bohémbevegelsen på 1880-tallet var en politisk og kulturell retning som var knyttet til realismens krav om virkelighet, og naturalismens deterministiske livsoppfatning. Bohémene var opptatt av yringsfrihet, samfunnsproblemer, elendighet, absint, seksualitet og individets rettigheter. Individualismen gjorde bohémene nytenkende, absinten og bekjennelsen gjorde dem radikale. De var på mange måter forut for sin tid og bohémbevegelsen blir ofte regnet som startskuddet for modernisme og nyromantikk. Foreløpig har det ikke vært snakk om noe senere bevegelser som direkte har gått i fotsporene til de gamle Bohémene. Det har hverken vært snakk om ny-bohemer eller neo-bohemer. Likevel er det ikke sjeldent at visse bohémiske trekk viser seg hos dagens stilforvirrede mennesker. Det kan være i liten eller større grad, men noe er det. Problemet er bare at det ikke er så lett å være bohem i 2016. Ikke bare er yringsfriheten meget vid, men folk driter rett og slett i om du tviler på månelandinga, eller synes at pornografi er vakkert. Folk har hørt det før. Du er ikke nytenkende om du hevder at Illuminati styrer verden, og du er ikke radikal om du røyker marijuana. Dagens bohémer blir liksom ikke så grundig ekstreme som de ønsker. De gamle heltene, Hans Jæger og co, fikk beslaglagt bøkene sine i rett som det var. Seksualitet, blasfemi, likestilling og vantro til autoriteter var så radikalt at det ikke kunne aksepteres som objekt for litteraturen. I 2016 er slike tema dagsorden i aviser, politiske programmer, skoleprosjekter, facebook-statuser, og overalt ellers samfunnet. Ingen rynker på nesa av noe som helst. Moderne mennesker har hørt det før, og de er vanskelig å sjokkere. Dagens Bohémer blir ikke annet enn en presis light-versjon. Gjennomsliktige stråmenn som i desperasjon gjør hva de kan for å være originale og edgy.

De 9 bohémbud som ble trykket i Impresjonisten i 1889 har ofte blitt kreditert Hans Jæger. Likevel hevder litteraturvitere at det var utgiverne av avisen som skrev budene som en parodi på Jæger og Christiania-bohémene. Jeg mener derfor at det blir min jobb å følge tradisjonen, og proklamerer derfor 8 passende leveregler for dem som ønsker å være bohémisk i det 21. århundret:

Du skal publisere ditt liv på internett
Du skal uten grunnlag hate dine foreldre
Du skal tro på alle konspirasjonsteorier
Du skal støtte nisjepartier, saasom: Piratpartiet og Liberalistene
Du skal ha opplevd verden [ex. Phil på Bali]
Du skal stille uvesentlige spørsmål i forelesningssaler
Du skal røyke hasj
Du skal si at du en gang prøvde å ta livet av deg

TEKST: FRANZ ROSE